

Notarid tasuta õigusabi andmisel

DIANA VERŠ

13.04.2017

Notari ametist

- ▶ Notar on avalik-õigusliku ameti kandja, sõltumatu ametiisik, kellele riik on delegeerinud õigussuhete turvalisuse tagamise ja õigusvaidluste ennetamise ülesande.
- ▶ Notar on füüsiline isik, kes täidab talle riigi poolt seadusega antud avalikku funktsiooni. Notar ei ole riigiametnik ega ettevõtja. Ta on vaba elukutse esindaja, kes peab notariametit oma nimel ja vastutusel. Notar nimetatakse ametisse eluaegselt. Notarite arvu ja tööpiirkonnad määrab kindlaks justiitsminister. Notari tööpiirkonnaks on maakond.
- ▶ Eestis on 15 notari tööpiirkonda, kus 2016. aasta 1. juuli seisuga töötab kokku 91 notarit.
- ▶ Notarite põhiliseks tegevusvaldkonnaks on isikute jaoks oluliste tsiviilõiguslike tehingute tõestamine. Notariaalne tõestamine suurendab isikute õiguste kaitset ja kindlustunnet õiguslike küsimuste lahendamisel. Tõestamise eesmärgiks on tagada isikutevaheliste suhete stabiilsus ning hoida seeläbi ära võimalikke hilisemaid õigusvaidlusi.

NOTARI AMETITOIMINGUD JA AMETITEENUSED

- ▶ Notari ametitegevus jaguneb kaheks - ametitoimingud ja ametiteenused.

Ametitoiminguid, nagu näiteks kinnisvaratehingute tõestamine, on notar kohustatud kliendi soovil tegema ning keelduda saab ta sellest vaid seaduses ettenähtud juhtudel. Ametiteenuste pakkumine on vabatahtlik, kuid juba teenuse pakkumisega on nõustunud, ei saa notar ilma seaduses toodud aluseta sellest keelduda.

- ▶ Tehingute tõestamine on notari peamiseks ametitoiminguks, mille tulemusena valmib notariaalakt. Notariaalakti originaali säilitatakse notaribüroos. Tehinguosalisele väljastatakse ära kirjad. Tehingu notariaalsel kinnitamisel kinnitab notar tehingu allkirjastaja isikusamasust. Notarile esitatud või notaribüroos koostatud dokumendile tehakse notariaalmärke ning ära kirju nendest notaribüroos ei säilitata.
- ▶ Põhilised tehingud, mis kuuluvad notariaalsele tõestamisele on järgmised:
  - kinnistu, ehitise või korteri omandamise või võõrandamise lepingud;
  - pandilepingu, kommertspandilepingu, hüpoteegi seadmise lepingud;
  - muud piiratud asjaõiguste seadmise lepingud (nt hoonestusõigus, reaalservituut, kasutusvaldus, isiklik kasutusõigus);
  - hooneühistu liikmelisuse võõrandamise ja pandilepingud;
  - äriühingute asutamislepingud, ühinemis- ja jagunemislepingud, osaühingu osa võõrandamise ja pandilepingud;
  - abieluvaralepingu või abikaasade ühisvara jagamise lepingud;
  - testamendid;
  - volikirjad.

Notarite ametitegevus

- ▶ 2015. aastal tegid notarid kokku 289 870 ametitoimingut, mis on 2,2% vähem kui 2014. aastal (296 474). Toimingute arv suurenes või jäi peaaegu samaks 8 tööpiirkonnas 15st. 2014. aastaga võrreldes vähenes toimingute arv enim Ida-Virumaal, mõnevõrra väiksem oli toimingute arv Hiiumaal, Lääne-Virumaal, Tartumaal, Valgamaal, Viljandimaal ja Võrumaal.
- ▶ Ametiteenuseid osutasid notarid 2015. aastal kokku 3058 korral (võrdluseks: 2014. a 4443 korral).

E-notar

- Koostöös Justiitsministeeriumi Registrate ja Infosüsteemide Keskusega jätkati notari ja kliendi vahelist interaktiivset ja turvalist suhtlust võimaldava e-notar 3 projekti ettevalmistamist. Euroopa struktuuritoetuste taotlusvooru „Avalike teenuste arendamise eel-, äri- ja kasutatavuse analüüside läbiviimine“ raames Riigi Infosüsteemi Ametile esitatud e-notar 3 veebikeskkonna eel- ja ärianalüüsi läbiviimise projekti eeltaotlus rahuldati 03.09.2015. Sellele järgnes aasta viimases kvartalis riigihanke läbiviimine. Pärast edukat riigihanget esitati Riigi Infosüsteemi Ametile projekti täistaotlus.
- E-notari infosüsteemis teostati aasta jooksul mitmeid olulisi töid uute teenuste arendamiseks, infosüsteemi funktsionaalsuse parandamiseks ja kasutajamugavuse tõstmiseks.
- Seoses uue Ametlike Teadaannete infosüsteemi kasutuselevõtmisega aprillikuus uuenes e-notaris kannete tegemise süsteem, mis võimaldab notaritel eeltäidetud teateid lihtsamini saata.
- Hulgaliselt arendusi oli seotud BDOC-formaadi kasutuselevõetuga. Seejuures tekkis digikonteinerite kasutuselevõtmisel vajadus uuendada riigiportaali kaudu notariaalsete dokumentide kättesaadavuse teenust. Pärast uuenduse sisseviimist näevad teenuse kasutajad ka uues formaadis dokumente.
- Lisaks tehti väiksemaid kasutajamugavust lisavaid arendusi, millele e-notari kasutajad olid tähelepanu juhtinud. Regulaarselt toimusid e-notari töörühma kohtumised, kus vaadati üle tehtud arendused ja arutati kasutajatelt laekunud ettepanekuid.
- 2016.a. esimese 3 –kuuga eestikeelseid küsimusi – vastuseid 216 ja venekeelseid 193.

Notarid annavad tasuta õigusabi

Alates 2010.a. on notarid kaasatud Õigusapteegi projekti.

- Kiire ja konkreetne nõuanne ja kliendi suunamine
- Notariteenused viidud rahvale kättesaadavaks
- Kättesaadavus
- Sünergia
- Tulemuslikkus
- Jätkusuutlikkus

Kuidas edasi? Ettepanekud.

- ▶ Õiguslane saatesari ERR-is 1x kuus. Laiem vaatajaskond. Seda ka ERR+.
- ▶ Avatud õigusapteekide osatähtsuse suurendamine ja laiendamine üle-eestiliseks.
- ▶ E-õigusabi jätkamine ja laiendamine. Siin probleemiks vähesed reklaamiks lubatud rahalised vahendid.